

Još jedan letnji dan. Još jedan preuranjeni dolazak. Zarad malo razbibrige u kolima, Klaudija i ja počeli smo da igramo „Nažalost“ sa uređajem za satelitsku navigaciju: kao destinaciju uneli smo adresu škole, a potom sistematski odbijali komande žene – hladne, bespogovorne i poprilično antipatične, koja nas je uvek upućivala na najkraći put. „Skreni desno SAD!“, oglašavala se ona, a ja sam joj odgovarao: „*Nažalost* ne skreće mi se“ i nastavljao pravo; navigator se zbunjivao, počinjao iznova da računa putanju ka našem cilju, a Klaudija se smejala. Potom, kad bi je ponovo utvrdio, žena hladnog glasa opet je naređivala: „Za sto metara skreni levo“, a ja bih replicirao: „*Nažalost* biće teško“; ona je insistirala „Skreni levo SAD!“, a Klaudija je onda, dok sam ja skretao, ali nadesno, navigatoru uzvrćala „*Nažalost* SAD smo skrenuli desno“; ponovo je navigator zapadao u konfuziju, i iznova proračunavao put – a mi se smejali. Jer u suštini ima nečeg uistinu komičnog u kontrastu između strogoće tih naredbi, i ovčje pokornosti s kojom se, pošto su naredbe prekršene, kompjuter svaki put dà u računanje putanje mirno i bez protesta: neka vrsta tupave digitalne strpljivosti

koja automatski čini smešnim taj nepopustljivi glas čije naredbe postaju njegove sopstvene provale; očajnička komičnost mašina s njihovim slepim ponavljanjem uvek i zauvek istog, bez drugih mogućnosti, bez drugog izlaza – do da se pokvare. Tu komičnost deca poznaju dobro, i baš zbog toga im je zabavno da stvari kvare, jer imaju prirodni talenat da nađu slabe tačke bilo kog mehanizma, i bar onoliko surovosti u ponavljanju koliko je imaju i same mašine. Klaudiji nikad ne bi dosadilo da izluđuje tu navigacionu spravu, a njen zvonki smeh pokazao se kao vrlo moćan protiv-otrov onoj zlovolji koju je prezagušeni saobraćaj pokušavao da mi zavuče pod kožu već od ranog jutra. Zbog toga smo – iako nam je neposlušnost navigatoru produžila put, a time i zadržavanje u zastojima – u školu došli veseli; a kako smo, pod izgovorom da ćemo doručkovati u baru (ali u stvari, jer smo oboje bili spremni da izađemo već u sedam i petnaest), od kuće pošli dosta rano, opet smo se pojavili pre vremena. Ponovo smo, kao i juče, našli jedno fino mesto za parkiranje i ponovo, kao juče, gledali jedne, pa druge, pa treće... kako pristižu u atrijum škole. To me je, dok je Klaudija čavrljala sa svojim drugarima, izložilo novim napadima uslužnosti sada novih roditelja, koji su se juče držali po strani kao podozriviji ili gotovo nepoznati – mame naročito, budući da već drugog dana škole očevi gotovo svi nestanu. Sve fine i dobre osobe, čije je učešće u mom bolu sigurno iskreno, i koje su se pridružile dugoj listi ljudi na koje bih mogao da računam, šta god da mi treba – iako mi je veoma teško da zamislim da bi to, *šta god*, tražio upravo od njih. Znaju to odlično, uostalom, da ih neću nikad zvati; ali cenim njihov gest – pomoć su mi ponudili i ja sam se počastio. Samo, dok je sve to trajalo, vreme je proletelo, i upravo se oglasilo zvonce zatičući me nespremno; Klaudija me je poljubila, zaputila se duž hodnika zajedno sa Benedetom, i

istog trena knedla u grlu ponovo je počela da se steže. I sada, ono što bi trebalo da radim ja – da se smešim i gledam je kako se sa drugarima udaljava i nestaje – izgleda mi sramno neprimereno.

– Klaudija! – viknem, i ona stane. Dam joj znak da se vrati k meni, i ona dođe. Čak i njena drugarica Benedeta je zastala, ali je ne sledi, dok me majka, Barbara, netremice gleda, i ja joj se osmehnem. I evo je ovde Klaudija, sa upitnim izrazom lica nekog ko očekuje ko zna šta. Zašto sam je ono pozvao? Sagnem se i poljubim je u čelo, ali jasno je da to nije dovoljno da opravda moj impuls. Zašto sam je ono pozvao?

– Ja sam juče stvarno ostao ceo dan ovde, napolju, zvezdice – čujem sebe kako joj šapćem.

Ona razrogači oči.

Da. Ali niti to nije dovoljno. Knedla u grlu se nije istopila.

– I znaš šta? – dodajem. – Ostaću ovde i danas. Čitav dan. Sve dok ne izađeš. Ovde sam, napolju.

Sad je dovoljno. Klaudija vest prima graciozno, bez uzrujavanja, ali je izrazom zatečena, prijatno zatečena. Okreće se prema svojoj drugarici koja je nasred hodnika čeka. Potom se okrene i gleda u mene.

Zatečena.

– Zato – nastavim, i dalje tihim glasom – za vreme odmora, baci pogled kroz prozor. Ja ću biti tu, dole.

Poljubim je još jednom u čelo i uspravim se. Pročitao sam jednom negde da evropski roditelji, za razliku od američkih, uopšte nemaju taj običaj iskazivanja pažnje – da se sagnu kad razgovaraju sa sopstvenom decom; ne znam da li je tačno, ali kako god bilo, ja sam to uvek činio, uvek sam se saginjao da bih razgovarao sa svojom ćerkom. To bi mi uvek dolazilo spontano. Klaudija podiže glavu i ne govori ništa, ali mi pomiluje ruku na način tako fin, i nežan, i savršen – toliko da je sâm taj

dodir vredan svih reči koje je izostavila. Potom se okrene prema Benedeti, da bi ih obe brzo progutala tamna utroba velikog hodnika, sad već potpuno praznog.

I to je to. *Eto* šta me je probudilo tako rano, ovog jutra, *eto* što sam imao na umu. Ostati ispred škole i danas. I knedle u grlu više nema.

Barbara i Niloferina majka (Egipćanka, čijeg se imena ne sećam) pozivaju me u bar na kafu, i ja prihvatam. Razgovaramo o našim devojkicama, kao da nije ništa, i to je već nešto sasvim drugo od slušanja potvrda o razumevanju i stajanju na raspolaganju: Nilofer je imala gadnu upalu uha, što joj je pokvarilo raspust; Benedeta je u svom novom dnevniku zapsala: „Neću biti osetljiva, već seksi i opaka“; priče tog tipa. Ja im pričam o Klaudijinom malom bratu od tetke, Đovaniju, koji je ovog leta na moru, dok je bio kod nas s majkom i bratom, urezao za vijek i vjekova najlepšu pretnju koju sam ikad čuo. Objašnjavam da je manji i krhkiji od Klaudije, iako su vršnjaci, i da joj je uvek bio pomalo kao posilni, zato što Klaudija prema njemu jeste (ili možda treba da kažem bila je: ko zna kakva će biti od sada pa nadalje) donekle prepotentna. Pričam kako je jednog jutra na plaži s ponosom predstavio svoju masku za ronjenje, novu novcatu koju mu je majka tek kupila; vrlo dobro sam znao da će mu je Klaudija uzeti odmah da bi je prvo isprobala ona, kako se to već dešavalo sa skoro svim njegovim igračkama, no ovog puta, on beše rešio da zauzme čvršći stav, i pripremio se za to, i hrabro istupio napred, sav mastan od kreme, slabački, inferiorni *žgolja* koji u rukama razvlači svoju dragu masku; i kada je bio ispred moje ćerke, a ona već odmerila taj novitet, spremna da ga bez mnogo pardona zgrabi u jednom potezu – jer konačno, ona je gospodarila a on je trpeo, i prihvatao to toliko dugo da je dato stanje stvari izgledalo

potpuno prirodno – u tom trenutku, vrlo verovatno onom poslednjem u kojem je maska uopšte mogla da bude u njegovim rukama – prolomio se u prvoj pravoj pretnji u svom životu: „Pazi se ti mene, jer *ja sam dobar!*“ To je rekao. Sa Klaudijom to nije bilo od neke koristi, samo je izazvalo jedno lako oklevanje pre neumoljivog pokreta, koji je ionako usledio – predvidljiv, divlji, bezazlen – i maska je ionako prešla u druge ruke; ali preda mnom, pred njegovom majkom, pred Larom i sada i pred ovim drugim dvema majkama čije su se oči, shvatam to, u blešku zacaklile – pred nama, to jest, odraslima – taj dečkić je u trenu izrastao u romantičnog junaka, a njegov uzvik u svojevrzni manifest gubitnika.

Vraćamo se pred školu, i dok se pozdravljamo, ponovo ugledam dečaka sa Daunovim sindromom, kao i juče, sa majkom, vodi ga za ruku, i on prolazi pored mog automobila; odmah pritisnem dugme daljinskog – biip – i on se zadovoljan smeška, jer je i očekivao, ali još jednom majka ovo ne primećuje i ne dajući mu ništa za pravo, vuče ga za sobom dalje. Ne primećuju to ni Barbara ni Niloferina majka, koje moj pokret ruke vide, ali ga uzimaju za ono što bi on i trebalo da bude: sad krećem na posao i otključavam kola; no najlepše u svemu jeste da me to dete nije primetilo ni danas, i dakle, u suštini, radi se o jednom ekskluzivnom slučaju – uzbudljivom i tajnom – između njega i jednog crnog automobila. Povlačen, uz majku, nevoljno nestaje u istom ulazu kao i juče, i prvo što činim, čim sam ostao sam, jeste da pohitam tamo i probam da shvatim gde bi to svako jutro u ovo doba ona mogla da ga vodi. U četvrtastom okviru je 12 tastera za zvonce, plus tri elegantne pločice od mesinga, advokatskih kancelarija, i jedna malo običnija, od pleksiglasa, koja označava studio za fizikalnu i kineziterapiju, u prizemlju. Eto gde ide...

Vraćam se ka kolima i zovem Analizu, u kancelariji. Analiza, ostajem i danas ispred škole. Pauza. Otkazi sastanke, preusmeri mi pozive na mobilni, dokumenta na potpis donesi mi ovde, pošto je baš lep dan. Pauza. Dajem joj adresu. Vidimo se. Stop. Pa nek se zapanji do daske, nek priđe Emanuela, Pikeovoj sekretarici, za radnim stolom uz njen, iza pregrade, u onoj vrsti sirotinjskog open-spejsa kakav su želeli Australijanci, kada su pre kol'ko već godina preduzeće kupili, a koji su pak Francuzi, prošle godine, pošto su došli na njihovo mesto, odlučili da demoliraju, no još to nisu učinili; neka joj poluglasno dobaci: „Paladini ostaje ispred škole svoje ćerke, i danas“; nek da oduška svojoj neverici kroz sve svoje grimase: ja to mogu da učinim, dovraga. Direktor sam, ne treba da se otkucavam na ulazu. Sve dok me ne otpuste, odlučivaću ja odakle ću raditi, a ako me otpuste, biće to zbog fuzije, svakako ne zbog toga što sam ovde proveo dva dana.

Ponovo gledam prema gore, veliki prozor na drugom spratu, treći sleva. Devet i pet. Pitam se da li je Klaudija već bacila pogled ne videvši me jer sam bio u baru. Ali ako nije videla mene, svakako je morala videti auto i čim bude mogla, pogledaće ponovo. Osećam se mirno što se toga tiče. Klaudija mi veruje. Ovog puta sam joj to rekao ozbiljno, i ona mi je poverovala. Naslonjen na kola posmatram okolinu: saobraćajni policajac, Pakistanac dok briše šoferšajbne, ptičice još cvrkuću, po koji automobil, po koji prolaznik, dvoje klinaca dok se ljube na klupi u parkiću. Kao i juče, iznenađujuće, idilično spokojstvo ovog mesta uliva mi poverenje, iako – unutar sebe i dalje osećam neki metež, ili bolje *eho* meteža: jedan vid udaljene uznemirenosti, ali ne i predaleke, kao što se čini udaljena ali ne i predaleka buka saobraćaja, dole niže, koja ovde gore dopire, prigušena, ublažena, ali dopire. Tihi haos, mislim: kao u svim roditeljima,

juče popodne na izlasku iz škole, kao svaki trenutak u dušama sve dece sveta. Samo što sada to mislim za sebe, za ovu ukočenu poziciju koja nastavlja da me čuva od patnje, dok me plenom te patnje zamišljaju svi, ama baš svi – a i dalje to tako nije. Taj tihi kaos, da, onaj koji mi je unutra. Jedan tihi kaos.

Dvoje klinaca na klupi nastavljaju da se ljube, blaženo. U koliko li je sati veliki odmor?